

Αρχιεπίσκοπος Αθηνών: “Η πίστη της Νικαίας” διασφαλίζει την πίστη ως κοινή εμπειρία και ομολογία

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Στη σημερινή Συνεδρία της εκτάκτου πανηγυρικής σύγκλησης της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος με αφορμή την επέτειο της συμπληρώσεως των 1700 ετών από τη σύγκληση της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου, ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμος, στη σύντομη προσφώνησή του, ανέφερε αρχικά ότι ήδη από την αποστολική περίοδο η θεολογική και δογματική ενότητα της Εκκλησίας του Χριστού και η ρύθμιση διαφόρων ζητημάτων εσωτερικής διακυβέρνησης και διοίκησής Της υπήρξαν θεμελιώδεις στόχοι της εκκλησιαστικής ζωής.

Η αναγκαιότητα επίτευξης αυτών των δύο στόχων κατέστη ιδιαιτέρως επιτακτική

κατά τον Δ' αιώνα, όταν έπαυσαν οι αντιχριστιανικοί διωγμοί από μέρους του Ρωμαϊκού Κράτους και των εθνικών και κατέστη η Εκκλησία «ανεκτή θρησκεία». Εντός αυτού του νέου ιστορικού πλαισίου συνεκλήθη και η περίφημη Σύνοδος της Νικαίας το 325, η οποία συνιστά «ορόσημο» τόσο για τη δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας όσο και για τη ρύθμιση διαφόρων ζητημάτων διοικητικής φύσεως.

Ο Μακαριώτατος χαρακτήρισε ως ακλόνητο στύλο της πίστεως της Μίας, Αγίας, Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας των Ορθοδόξων την θεολογική αλήθεια του Ομοουσίου των Τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδος, η οποία αποτυπώθηκε από τους Πατέρες της Συνόδου στο Σύμβολο της Πίστεως. Η αλήθεια αυτή είναι πάντοτε επίκαιρη εξ επόψεως θεολογικής, ιδιαιτέρως σήμερα, ενώπιον παλαιότερων και νεώτερων αρειανικών και αρειανιζουσών αιρέσεων (Μορμόνων, Ιεχωβάδων, αθεϊστών κ.ά.) και θεολογικών προσεγγίσεων που προέρχονται από τη Δύση, οι οποίες επιχειρούν με διάφορους τρόπους να εισχωρήσουν εντός της Ορθοδόξου Θεολογίας και να διαταράξουν τη θεολογική Της αλήθεια και την Τριαδολογική Της κατανόηση και ομολογία. Επίσης υπήρξε σημαντικό και το καθόλου κανονικό έργο της Συνόδου, ενώ ο καθορισμός του Πασχάλιου κανόνα αποτελεί ανεκτίμητο θησαυρό για τους Χριστιανούς.

Κλείνοντας την προσφώνησή του ο Μακαριώτατος υπογράμμισε: **«Η 1700ή επέτειος μάς υπενθυμίζει τα αρχέτυπα, τις παραδοχές της Εκκλησίας και τον διηνεκή αγώνα της Ορθοδοξίας κατά των διαστρεβλώσεων, παρανοήσεων, αποκλίσεων. Η Σύνοδος αποτελεί λοιπόν μείζον εκκλησιαστικό ανάχωμα έναντι των πλανών της αιρέσεως. Σε καιρούς κρίσεως, σχετικισμού και πολιτισμικής ανατροπής “η πίστη της Νικαίας” διασφαλίζει την πίστη ως κοινή εμπειρία και ομολογία, προφυλάσσοντας την εκκλησία από την αυθαιρεσία της ατομικότητας ή των περιστασιακών ιδεολογικών και άλλων ρευμάτων. Η “πίστη της Νικαίας” δεν αποτελεί, λοιπόν, μνημείο του παρελθόντος, αλλά πρότυπο παρόντος και μέλλοντος».**

[Διαβάστε σχετικά: [Πανηγυρική Συνεδρίαση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας για τα 1700 χρόνια από την σύγκληση της Α' Οικουμενικής Συνόδου \(ΦΩΤΟ\)\]](#)

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ
τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου
Ἀθηνῶν καί πάσης Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ Β΄
στήν ἑκτακτὴ σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
(2 Ἰουνίου 2025)

Σεβασμιώτατοι ἄγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

Ἡ ἑκτακτὴ σύγκληση τῆς Ἱεραρχίας ἔχει μοναδικό της θέμα τὸν ἐορτασμό τῶν 1700 ἐτῶν ἀπὸ τὴν Α΄ Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ 325 μ. Χ. στήν Νίκαια τῆς Βιθυνίας μέ εἰσηγητὴν τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομον. Ὡστόσο ἐπιτρέψτε μου νὰ καταθέσω στήν ἀγάπη σας λίγες εἰσαγωγικὲς σκέψεις. Ἡ θεολογικὴ καὶ δογματικὴ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ρύθμιση διαφορῶν ζητημάτων ἐσωτερικῆς διακυβέρνησης καὶ διοίκησής Της ὑπῆρξαν ἤδη ἀπὸ τὴν ἀποστολική περίοδο θεμελιώδεις στόχοι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Οἱ ἐσωτερικὲς θεολογικὲς ἔριδες καὶ οἱ διοικητικὲς διενέξεις ἔθεταν σὲ κίνδυνο τὴν συνοχὴ τῆς Ἐκκλησίας, τὴν πιστότητα τῆς μαρτυρίας Της πρὸ τῶν Ἐθνῶν, καθιστώντας ἀναγκαία τὴν σύγκληση συνόδων γιὰ τὴν θέσπιση δογματικῶν Ὁρῶν μὲ σκοπὸ τὴν ὀριοθέτηση τῆς πίστεώς Της, ἀλλὰ καὶ διοικητικῶν κανόνων γιὰ τὴν εὐρυθμὴ λειτουργία Της, οὕτως ὥστε «πίστις» καὶ «τάξις» νὰ συνθέτουν τὸ θεῖο οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ νὰ διασφαλίζουν τὴν μεταμόρφωση καὶ τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου μέχρι τὴν ἔλευση τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἀναγκαιότητα θεολογικῆς ἐνότητας καὶ διοικητικῆς συνοχῆς καὶ εὐταξίας κατέστη ἰδιαιτέρως ἐπιτακτική, ὅταν κατὰ τὸν Δ΄ αἰῶνα ἐπῆλθε μείζων ἀλλαγὴ στὴν καθόλου ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἀφοῦ ὡς ἀπόρροια διαφόρων παραγόντων ἔπαυσαν ἐπὶ τέλους οἱ φοβεροὶ ἀντιχριστιανικοὶ Διωγμοὶ ἀπὸ μέρους τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους καὶ τῶν Ἐθνικῶν καὶ κατέστη ἡ Ἐκκλησία «ἀνεκτὴ θρησκεία», ἀποκτώντας θεσμικὴ θέσιν μεταξὺ καὶ τῶν λοιπῶν «ἀνεκτῶν» θρησκειῶν τῆς ἑλληνορωμαϊκῆς Οἰκουμένης. Δύναται μάλιστα νὰ θεωρηθεῖ ὅτι ἡ γένεσις καὶ ἡ ἐνδυνάμωσις τῆς Ἐκκλησίας εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεταφορὰ τῆς πρωτεύουσας ἀπὸ τὴν Ρώμην στὸ Βυζάντιο (θεμελίωσις 324), τὴν ἀλλαγὴ τοῦ ροῦ τῆς Ἱστορίας καὶ τὴν ἐκ νέου ἀνάδειξιν τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ στὸ ἱστορικὸ προσκίνημα μέσῳ τῆς ἀνάδυσιν τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία καθόρισε ἐπὶ μακρὸν τὴν Ἱστορίαν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀλλὰ καὶ τοῦ «Δυτικοῦ Κόσμου». Οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ Ἐκκλησία ἄλλαξε ριζικὰ καὶ συνεχίζει νὰ μεταμορφώνει τὴν Ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐντὸς τοῦ νέου ἱστορικοῦ πλαισίου τοῦ Δ΄ αἰῶνος συνεκλήθη καὶ ἡ περίφημη Σύνοδος τῆς Νικαίας τὸ 325, ἡ ὁποία συνιστᾷ «ὁρόσημον» τόσο γιὰ τὴν δογματικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας ὅσο καὶ γιὰ τὴν ρύθμισιν διαφόρων διοικητικῆς φύσεως ζητημάτων. Ἡ Ἐκκλησία συναταρρασσόταν ἀπὸ τὴν δογματικὴν ἑτεροδιδασκαλίαν

τοῦ Ἀρείου περὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία συνοψιζόταν στὴν φράση : «ἦν ποτὲ ὅτε οὐκ ἦν» (ὕπῃρξε στιγμή κατὰ τὴν ὁποία ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος δὲν ὑπῃρξε), γεγονὸς τὸ ὁποῖο σήμαινε ὅτι ὁ Υἱὸς ὑπῃρξε ἀνέκαθεν ὑποδεέστερος τοῦ Πατρός. Στὴν διδασκαλία αὐτὴ τοῦ Ἀρείου οἱ Πατέρες ἐν τέλει ἀντέταξαν «τὸ ὁμοούσιον» καὶ «τὸ συναϊδίον» Πατρὸς καὶ Υἱοῦ, τὸ ὁποῖο ἀποτυπώθηκε στὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως (γεννηθέντα οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ δι' οὗ τὰ πάντα ἐγενετεο»). Ἡ φράση αὐτὴ περὶ ὁμοουσιότητος Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος καθορίζει ἔκτοτε τὴν τριαδολογικὴ πίστι τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ θεολογικὴ αὐτὴ ἀλήθεια τοῦ Ὁμοουσίου τῶν Τριῶν Προσώπων τῆς Μίας Ἀδιαιρέτου Τριάδος παραμένει ἔκτοτε ὁ ἀκλόνητος στῦλος τῆς Πίστεως τῆς Μίας Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῶν Ὁρθοδόξων· ὁμολογία πάντοτε ἐπίκαιρη ἐξ ἐπόψεως θεολογικῆς, ἰδιαιτέρως σήμερα ἐνώπιον ὅχι μονάχα παλαιότερων ἀλλὰ καὶ νεωτέρων Ἀρειανικῶν καὶ Ἀρειανιζουσῶν αἵρέσεων (Μορμόνων, Ἰεχωβάδων, ἀθεϊστῶν καὶ ἀνθρωποθεϊστῶν, ἐκκοσμικευτικῶν ἐκκλησιολογικῶν ἀντιλήψεων κ.ἄ.) ἀλλὰ καὶ θεολογικῶν προσεγγίσεων, προερχομένων ἀπὸ τὴν Δύση, οἱ ὁποῖες ἐπιχειροῦν κατὰ καιροὺς διαφοροτρόπως καὶ διαφορομόρφως νὰ εἰσχωρήσουν ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Θεολογίας καὶ νὰ διαταράξουν τὴν θεολογικὴ Τῆς

ἀλήθεια καὶ τὴν Τριαδολογικὴ Τῆς κατανόηση καὶ ὁμολογία.

Τὸ καθόλου κανονικὸ ἔργο τῆς Συνόδου ὑπῆρξε ἐπίσης σημαντικό, ἐνῷ ὁ καθορισμὸς τοῦ Πασχαλίου κανόνος ἀποτελεῖ ἀνεκτίμητο θησαυρὸ γιὰ τοὺς Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι καλοῦνται νὰ ἀκολουθήσουν, ἔστω καὶ κεχωρισμένοι ἀπ' ἀλλήλων, τὴν παράδοση τῆς Συνόδου τῆς Νικαίας, ἡ ὁποία μεταξὺ ἄλλων διασφαλίζει τὴν διαδοχὴ καὶ διαφορὰ τοῦ Νέου Πάσχα ἀπὸ τὸ παλαιὸ Ἰουδαϊκόν, τόσο θεολογικὰ ὅσο καὶ χρονολογικά. Ἡ διαφαινόμενη πρόθεση τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν νὰ ἐπιστρέψουν στὴν Ὁρθόδοξη Παράδοση καὶ νὰ ἐορτάζουν «ἐκ παραλλήλου» πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους τὸ Ἅγιον Πάσχα ἀποτελεῖ θετικὴ ἐξέλιξη τοῦ διαχριστιανικοῦ διαλόγου.

Τὸ θεολογικὸ καὶ κανονικὸ ἔργο τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Νικαίας συνεπλήρωσαν ἄλλες Σύνοδοι, διαμορφώνοντας κατὰ τρόπο συμπαγὲς τὴν δογματικὴ, ἐκκλησιολογικὴ, κανονολογικὴ καὶ ἠθικὴ ταυτότητα τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας ὡς τῆς κατ' ἐξοχὴν Ὁρθοτομούσης τὸν λόγον τῆς Χριστοῦ Ἀληθείας, συμφώνως πρὸς τὴν Ὁμολογίαν καὶ Διακήρυξη τοῦ Συνοδικοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας, «Αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Πατέρων, αὕτη ἡ πίστις τῶν Ὁρθοδόξων, αὕτη ἡ πίστις τὴν Οἰκουμένην ἐστήριζεν».

Τὸ ἐνεργητικὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Αὐτοκράτορα Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου γιὰ τὴν Ἐκκλησία, τὴν θεολογία Της, τὴν διοίκησίν Της, τὴν σημασία Της ὑπῆρξε προφανὲς καὶ πρωτοφανές, ἐγκαινιάζοντας ἓνα νέο παράδειγμα στὶς σχέσεις Κράτους - Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖο, τηρουμένων ἀσφαλῶς τῶν ἀναλογιῶν, δύναται νὰ συνεχίσει νὰ μᾶς ἐμπνέει, χωρὶς ἀσφαλῶς νὰ λησμονεῖται ἡ ἀναγκαιότητα προσαρμογῶν στὶς κρατοῦσες συνθήκες καὶ ἀντιλήψεις, ὅπου καὶ ὅταν χρειάζεται.

Ἡ 1700ῃ ἐπέτειος μᾶς ὑπενθυμίζει τὰ «ἀρχέτυπα», τὶς παραδοχὲς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸν διηνεκῇ ἀγῶνα τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τῶν διαστρεβλώσεων, παρανοήσεων, ἀποκλίσεων. Ἡ Σύνοδος ἀποτελεῖ, λοιπόν, μεῖζον ἐκκλησιαστικὸ ἀνάχωμα ἔναντι τῶν πλανῶν τῆς αἵρέσεως. Σὲ καιροὺς κρίσεως, σχετικισμοῦ καὶ πολιτισμικῆς ἀνατροπῆς ἡ «πίστις τῆς Νικαίας» διασφαλίζει τὴν πίστη ὡς κοινὴ ἐμπειρία καὶ ὁμολογία, προφυλάσσοντας τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν αὐθαιρεσία τῆς ἀτομικότητας ἢ τῶν περιστασιακῶν ιδεολογικῶν καὶ ἄλλων ρευμάτων.

Ἡ «πίστις τῆς Νικαίας» δὲν ἀποτελεῖ, λοιπόν, μνημεῖο τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ πρότυπο παρόντος καὶ μέλλοντος.

Φωτογραφία: Χρήστος Μπόνης